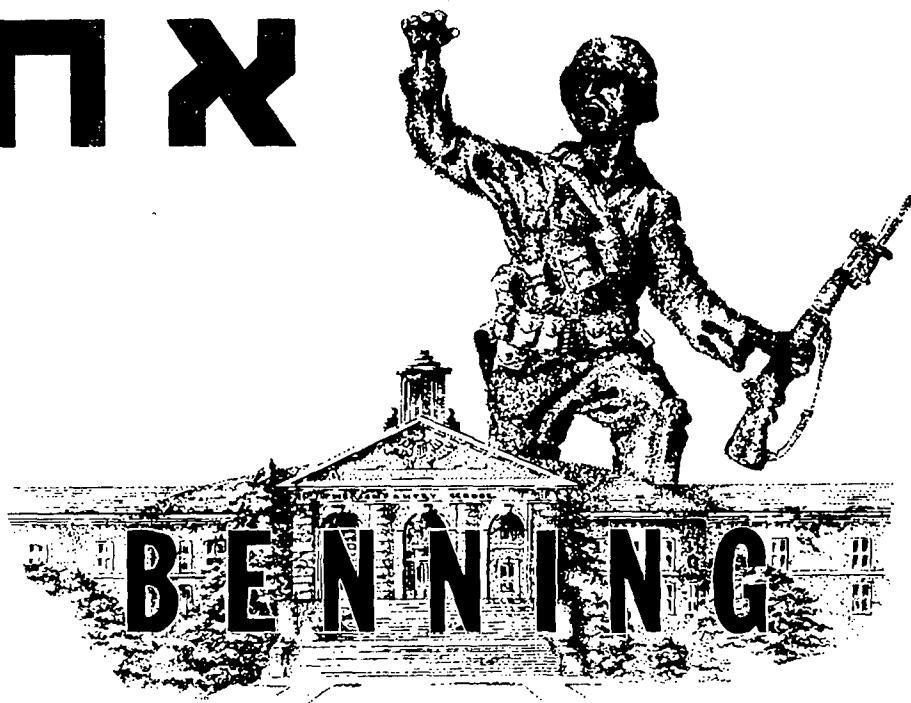

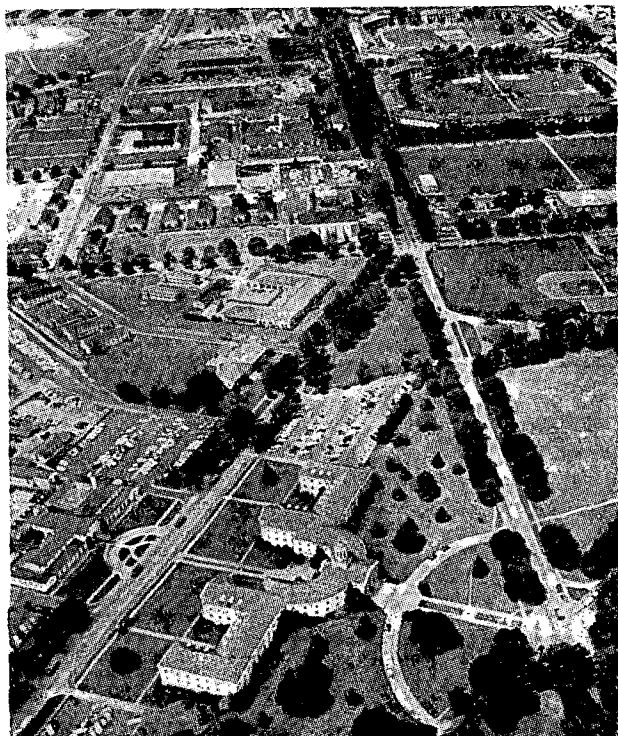
אחר!

רס"ג אברהם בר-אורין

ארה"ב; הוא שוכן בלב "ארץ הדרום" — על גבול מדינות ג'ורג'יה ואלבמה, כ־15 ק"מ מהעיר קולומבוס שבג'ורג'יה. המחנה הוקם בתחילת המאה הנוכחית; אך עיקר גידולו — בשנות מלחמת-העולם השניה, כשאלפי מגויסים אמריקנים

„פורט בנינג“

הכרות ראשונה

רחובות ארוכים וישרים, רמזורים ותמרורים, תנועת רכב צפופה — והמאבק האופייני אחר מקומות חניה. זוהי התמונה הראשונה המצטיירת בפני כל הנכנס בשערי „פורט בנינג“ (מצודת בנינג), בית-הספר לחיל-הרגלים של צבא ארה"ב. ממבט ראשון דומה המקום בכל לעיירה אמריקנית טיפוסית. שפע של ירק, נקיון מופתי, ולמרות הודאות כי הנך נמצא במחנה צבאי — לבושים הכל בבגדים אזרחיים. אי פה אי שם מתגלה לבוש-מדים כלשהו, הנבלע מיד בים לבושי האזרחית.

עם אור ראשון חושף „פורט בנינג“ את דמותו האמתית — מחנה השוקק פעילות, ככורת דבורים עמלניות. מחלקות מחלקות של קורס-הקצינים עוברות בריצה לחדרי הלימוד (ההליכה הנה זכותם של הקצינים בלבד). חניכי „מחלקת הצניחה והתובלה האוירית“ מתחילים באימוניהם הקולניים, המלווים שאגות בלתי פוסקות של סמליהם, בעלי הכובעים הכחולים. „קורסי השתלמות לקציני חי"ר“ הרבים מספור יוצאים לאימוניהם במכוניות ענק. חניכי הקורסים המקצועיים — קשר, רכב, נשק, — עוברים בסך, בטורים שנדמה כי אין להם סוף. ועל כל המהומה העצומה הזאת מנצחות מחלקות שלמות של שוטרים צבאיים ככובעיהם הלבנים.

התדהמה מפנה מקומה לסקרנות. האינפורמציה „היבשה“ המסתתרת מאחורי מוסד ענק זה, מדהימה לא פחות. הבסיס, על מתקניו ושטחיה-האימונים הצמודים אליו, משתרע על-פני שטח של כ־700 אלף דונם (700 קמ"ר). במשך שנה עוברים דרכו כ־30,000 חניכים. מספר המכוניות האזרחיות הרשומות במחנה הוא כ־10,000 — דבר המעיד על מספר שוכני „פורט בנינג“ הנו אחד המחנות הגדולים של צבא

דגל ישראל, בין דגלי אומות
אחרות, במפקדת ביה"ט לרגליט

לעבודתה השוטפת ובאפשרותה לארגן ולבצע את משימות ההדרכה המוטלות עליה, כמעט ללא סיוע מצד מפקדת ביה"ט. הנושאים הבודדים הנמצאים מחוץ לשליטתה של המחלקה והמצריכים פניה אל מרכז המבצעים של ביה"ט הנם: רכב, מערכות רמקולים ניידים, כוח אדם, ואישור לשימוש בשטחי האימונים המוקצים לה.

מבין מחלקות אלו, נציין את הבאות: א. מחלקת הקשר: ב. מחלקת ניידות-קרקע — העוסקת בכל ענין הננידות, בין גלגלית ובין "זחלית", של הרכב שבתוך דיביזיית-רגלים; ג. מחלקה למקצועות מיוחדים — העוסקת בעיקר בלוחמה גרעינית; ד. מחלקות צניחה ותובלה-אווירית; ה. מחלקת הריינג'רים — העוסקת בקורסי לוחמה-זעירה ואימון גופני; ו. מחלקת פיקוד ומטה — העוסקת בקורסי הקצינים למיני-הם; ז. מחלקת נשק — ממונה על כל ענין הנשק בבית-הספר. ממבנה זה מסתבר כי קיימות מחלקות המקיימות למעשה קורסים עצמאיים משלהן (כגון: קשר, צניחה, ריינג'רים וכו') ולעומתן — אחרות המשלבות את נושאייהם בתוך החומר הכולל של הקורסים השונים. כל מחלקה כזאת מורכבת ממספר ועדות, בהתאם לפירוט הנושא בו הנה עוסקת. ההפרדה לנושאים והגדרת התחומים והאחריות עוברת כחוט השני לכל אורכה של פעילות-ההדרכה במתקן זה. הקפה של מחלקה כזאת מתבטא יפה במצבת כות-האדם שלה ובארגונה הפנימי. ניקח לדוגמה את מחלקת הנשק — שאי-

ננה מבין המחלקות הגדולות, או החשובות דוקא. למחלקה זו 4 ועדות — מק"ב, נ"ט, מרגמות ונשק-קל — וכן 4 מדורים ארגוניים: מבצעים, אפסנאות, ארגון, מחקר. כוח-האדם מונה כ-100 קצינים ולמעלה מ-300 חוגרים. נוסף להדרכה בכל סוגיות הנשק, עוסקת מחלקה זו בשטחים הבאים: עריכת חומר תורתי והפצתו; מחקר של אמצעי-לחימה, פיתוחם וניסויים (תוך הכונה על-ידי גורמים בביה"ט עצמו ומחוצה לו); טיפול בסוגיות-הנשק שעה שהן מתעוררות במחלקות אחרות (בעיקר יעוץ).

על כל הפעילות הענפה הזאת מנצח "מרכז המבצעים הכללי" של ביה"ט. זהו מרכז העצבים של מתקן ענק זה ועל פיו ישק כל דבר. היעילות האמריקנית המפורסמת באה כאן לידי

עברו דרכו בראשית שירותם הצבאי. הגדרת המתקן הענק כמחנה אחד, אינה מדויקת ביותר. למעשה קיימים ב"פורט בנינג" 4 מחנות או בסיסים עיקריים. המחנה עצמו אינו עשוי מעור אחד; שוכנים בו 3 גופים. "בית-הספר לחי"ר" של צבא ארה"ב — הוא הגוף המרכזי שבו. לרוב, כשמוזכר השם "פורט בנינג" — מוזכר הוא בנשימה אחת עם ביה"ט לחי"ר. "המרכז לחי"ר" קשור ב"ביה"ט לחי"ר" — ומהווה את המסגרת המנהלית לפעולתו. ועוד יחידה ל"פורט בנינג" שהוא בסיס הקבע שלה: הבריגדה-הראשונה-העצמאית. זוהי עוצבה הקשורה לביה"ט לצורך הדגמות והצגות הנערכות במספר עצום במסגרות הקורסים השונים. היחידה השלישית, שלכאורה אין כל קשר בינה לבין ביה"ט היא הדיביזיה השנייה, עוצבה בעלת מסורת ועבר מפואר.

ביה"ט הוא המוסד-ההדרכתי המרכזי של צבא ארה"ב ועוסק בהכשרת חוגרים וקצינים בהקף עצום. המקצועות (טכניים וטקטיים) רב-גוונים ביותר. קשר, רכב ואחזקה, נשק (בעי-קר כלי-נשק מופעלי-ציות של חי"ר), צניחה, אספקה-בהטס, לוחמה גרעינית וקורסים טקטיים למפקדים — החל בקורסי בסיסי לקצינים וכלה בקורסי מג"דים וקציני-מטה ברמת הגדוד.

מבנה וארגון ביה"ט

הכלל המאפיין את פעולת ביה"ט הנו הפרדת תחומים וסמי-כויות לפי שטחים מוגדרים. ביה"ט עצמו עוסק בהדרכה בלבד. הצד הארגוני והמנהלתי של עשרות הקורסים המתנהלים במקביל, מוטל על "מרכז החי"ר". הטיפול בחניכים, על כל בעיותיו, הוא באחריותה הבלעדית של "חטיבת החניכים". זו מחולקת לארבעה גדודים, המאורגנים לפי הקורסים השונים. כל קורס מהווה פלוגה, השוכנת בבנין-מגורים עצמאי; ומפקד הפלוגה (קפטן השייך לסגל "חטיבת החניכים") עוסק רק בצד המשמעתי והארגוני של הקורס: מטפל בסדר ובנקיון בבנין ומפקח על קיום לוח-הזמנים. אין לו כל מגע עם ההדרכה. בעצם, אף מגעו עם החניכים מוגבל למדי מאחר שהוא מפעיל את החניך-מפקד-הפלוגה (בדרך כלל הקצין הבכיר שבין חניכי הקורס) בלבד. ככל שניתן לשפוט, מורכב הסגל הקבוע של "חטיבת החניכים" מכוח-אדם מסוג שני — דבר המובן מאליו לנוכח התפקידים השגרתיים ודלי-ההקף בהם הוא עוסק.

זהו קו ברור מוגדר: ביה"ט גורס כי רצונו של החניך ללמוד וכושר-הקליטה שלו עומדים ביחס ישר לתנאים שמעמידים לרשותו. ניכר מאמץ מתמיד להיטיב את התנאים עד כמה שהדבר ניתן, ולטפח את התנאים הנראים, לפי המושגים המקובלים בצבא ארה"ב, כחיוניים ללימוד.

התנאים הניתנים לחניכים בכלל, ולחניכים-קצינים בפרט, חורגים מהמושגים המקובלים בצה"ל. עד דרגת קפטן ועד בכלל שוכנים החניכים בזוגות. החל מדרגת מיור עומדים לרשותו של כל חניך חדר ושירותים בתנאי נוחות.

ביה"ט בנוי בשיטת המחלקות המקצועיות. כל מחלקה עוסקת בנושא קבוע ומוגדר, ובתחומה הנה עצמאית כמעט לחלוטין. המתקנים והאמצעים הקשורים ישירות למחלקה, נמצאים ברשותה היא. היא משוחררת מפניות ותיאומים בכל הקשור

* כולל נהיגה, טיפול, אחזקה ולימוד סוגית עבירות-הקרקע.

סידורי הארגון למיניהם — לפני השיעור, משך השיעור ואחריו — כל אלה מבוצעים בידי מדריכים-עוזרים שמספרם עצום. בשיעור עיוני פשוט ניתן למצוא, בנוסף למדריך המנהל את השיעור, 3-6 מש"קים המשמשים כמדריכים עוזרים; קל-יחומר בשיעור בו מתבצעת הדגמה או הצגה — כשהשטח כולו זרוע מדריכים-עוזרים, סמנים, מציגים, עזרים טכניים, וכיו"ב.

כל זה — עדות להחשבת ענין ההדרכה, כוח-האדם המוקצה לבסיסים אלה לצרכי הדרכה הנו, בדרך-כלל, באיכות גבוהה, בשביל להגיע למעמד של מדריך יש לעבור לא מעט גלגול לים; הצבה לבסיס-הדרכה אינה מקנה עדיין מעמד של מדריך. מבחינת אמצעים מקבלים בסיס-הדרכה את „השמן נתן“. לדוגמה: הסנק החדש M-60 המוכנס עתה למערך של צבא ארה"ב, או הנגמ"ש M-113, נמצאים ב„פורט בנינג" מזה זמן רב. ולא רק בציוד-לחימה מדובר. עזרי-אמון משוכר ללים שבמשוכללים, מתקנים ממדרגה ראשונה וכל שנדרש לצרכי הדרכה יעילה — ניתן למצאם בבסיס ההדרכה בכמויות בלתי מוגבלות כמעט.

התפיסה הטכנית הגבוהה של האמריקני הממוצע מנוצלת בשיטת ההדרכה האמריקנית עד תומה. כל מה שניתן ללמדו תוך הפעלת חוש המישוש — נלמד בדרך זו. הכרת מכשירי קשר חדשים נעשית על-ידי העמדת המכשירים לרשות החניך. „חקרנותו“ הטבעית מביאה לידי כך שתוך פרק-זמן קצר להפליא בקי האיש בכל פרטי פרטיותם של הכפתורים וההתקנים הרבים-מספור. תפקידו של המדריך מסתכם בכך שהוא עובר בין השורות ועונה על השאלות המופנות אליו. הכרת הנגמ"ש החדש, למשל, מתחילה בשיעור-נהיגה בכלי זה. החניך מתישב ליד ההגה, מקבל הסבר קצר מאוד — ומתחיל מיד בנהיגת הכלי, במסלול הכולל קטע-דרך בעלי אופי שונה ומכשולים.

תפיסה זו אף באה לביטוייה המלא במספר הרב של ההצגות וההדגמות הנערכות בכל הקורסים. אין כמעט נושא שאין בו לפחות הצגה אחת. במרבית הנושאים — מספרן של ההצגות גדול מזה בהרבה. מצויה כאן העדפה ברורה ומכוונת להדרכה הנשענת על חוש הראייה — הנחשב כשני בחשיבותו ומהימנותו לאחר חוש המישוש.

„שגעון“ היעילות הנו מסימני ההכר של ארה"ב. מרץ ומח- שבה רבים מושקעים בבעיה כיצד ליעל תהליכים. שיעור הניתן על-ידי מדריך מעורטל, איפוא, מכל „תוספות“. אין בו הקדמות מיותרות וסיכומים מסורבלים. הוא ניתן בקיצור ולענין; ההתרשמות היא שכל מלה מחושבת, ומביעה בדיוק את אשר עליה לבטא. בכלל — דיבורים מיותרים אינם מקובלים. המדריך מציג את הבעיה או הנושא, מסביר את הענין — דהיינו, מהו הפתרון או מה יש לעשות — ומיד „מנחית“ עבודה מעשית. ה„התייחסויות“ העיוניות למיניהן מצד המדריך או החניכים מעטות מאד. כיון שלתפיסת החניך או לכושר-ניתוחו אין ממילא השפעה על הציון שיקבל — אין לו נטיה מיוחדת להרבות בדיבורים. אשר להערכת החניכים והמעקב אחר השגיהם — כאן בא ענין המיכון לביטוייה המלא. רמת השגיו של החניך נקבעת על-ידי מבחן ניו בלבד. כל מקצוע „מכוסה“ על-ידי בחינה — ולכל בחינה

ביטוי מלא. עשרות עובדים, אנשי-צבא ואזרחים, עוסקים כאן בתכנון הקורסים, שיבוצם ותיאומם מבחינת שטח, רכב וציוד אחר — וכל זה על-ידי ניהול כרטיסיות במספר אסטרונומי. כל שיעור מוגדר כ„בעיה“, או „תרגיל“ וניתן לו מספר סידור רי. לגבי כל אחד מהשיעורים קיים כרטיס המפרט את כל נתוניו. למעשה מתנהל כאן הכל מסביב לכרטיסים ממוספרים אשר כל מחלקה אחראית לעדכון שוטף של הכרטיסים העוסקים בנושאים האלה.

שיטות ההדרכה והערכת החניכים

שיטות ההדרכה הנקוטות בידי צבא ארה"ב נובעות מהשפעתם של גורמים רבים כגון: א. צרכיו בכוח-אדם מאומן בכל הרמות; ב. שפע האמצעים מכל הסוגים העומדים לרשותו; ג. העדיפות הגבוהה הניתנת להדרכה בכלל בצבא ארה"ב; ד. התפיסה הטכנית הגבוהה של האמריקני הממוצע; ה. מושגי המיכון והיעילות המקובלים בציבור האמריקני; ו. שיטות ההדרכה האזרחית הנהוגות במוסדות-ההשכלה הגבוהים של ארה"ב.

באשר לצרכי צבא ארה"ב — יש לזכור את הקפו העצום. ואין המדובר בצבא הסדיר בלבד; כשם שנהוג הדבר בכל הצבאות בהם קיים מערך מילואים, כך גם צבא ארה"ב עוסק באופן שוטף גם בהכשרת מילואיו. בפרט „המשמר הלאומי“, על-ידי קיום קורסים במספר רב. חוק השירות הצבאי המפרט את זכויותיו וחובותיו של איש „המשמר הלאומי“, מאפשר לקראו לתקופות שרות ארוכות יחסית, המאפשרות את הכשרתו בקורסים יסודיים. בדרך-כלל מתנהלים הקורסים ב„פורט בנינג“ בשיטת הסרט-הנע ופתיחתו של קורס אחד אינה תלויה בסימומו של זה הקודם לו. קורס למפקדים ולקציני-מטה של גדוד חי"ר, למשל, מתקיים ב-6 מחזורים לשנה; משכו של כל מחזור — 5 חודשים; ומכאן ששלושה קורסים כאלה „רצים“ במקביל, בהפרשים של חודש או חודש וחצי. המענין הוא שכל מחזור, המונה 180-80 חניך, משמש כקבור צת-לימוד שלמה, ללא חלוקה לצוותי לימוד קטנים. ההדרכה נעשית, בדרך כלל, במסגרת זו; לעתים נדירות מתחלקת היא לשתיים — בעיקר בשיעורים טקטיים. לנוכח הצרכים העצומים של הצבא נדון לכשלון כל נסיון לצמצם את קבור צת-הלימוד. במצב זה אין מגע ישיר בין המדריך לחניכו, אולם בשיטת ההדרכה המבוססת על מדריכים „מקצועיים“ אין מיחסים לכך חשיבות. כי ממילא מתחלפים המדריכים עם המקצוע.

מתעוררת השאלה כיצד, אם-כן, נעשית הערכת החניכים — ומהי שיטת המעקב אחריהם? גם לזאת מצאו האמריקנים פתרון — ועוד נדון בכך. יש לזכור שבנוסף לחניכים האמריקנים לומדים ב„פורט בנינג“ בכל הקורסים, כ-700 חניכים זרים בשנה — נטל נוסף על מנגנון ההדרכה וגורם נוסף לצפיפות האכלוס של הכיתות השונות. היחס של 30 זרים ו-150 אמריקנים — מקובל במרבית קבוצות-הלימוד. האמצעים המרובים שלרשותו מקלים בהרבה על עבודת המדריך. אין המדובר כאן בעזרי-אימון או באמצעים טכניים בלבד — אלא גם ב„אמצעי“ כה פשוט ככוח-האדם. בדרך כלל עוסק המדריך בהדרכה בלבד. הפעלת העזרים והציוד,

בכלל מערכת השיעורים של המקצוע הנדון, ואשר לקחיו והשגיו מוצגים חזותית. בדרך-כלל מושלמות ההצגות בבי- מוין: מתבצעות באופן שוטף ללא „חריקות“ כאשר אירוע רודף אירוע, התיאום בין המציגים לבין מנהל ההצגה הוא מלאכת-מחשבת.

ניתנת האמת להאמר שלא בכל המקרים מצדיק הנושא או השיעור-הבודד השקעת אמצעים כה גדולה. ההצגה עצמה נחשבת כ„בעיה“ עצמאית, הנושאת מספר משלה ורשומה בכרטיסיה, ככל שיעור. בדרך-כלל בקי חבר המדריכים בכל פרטי ההצגה, שכן עסק בכך כבר פעמים רבות; אך אין הדבר מונע בעדו מעריכת חזרות רבות לפני ההצגה. החזרה האחרונה — זהה לחלוטין להצגה עצמה. נבדקים הזמנים, סידורי-הארגון, העוזרים והציוד — ובקיאותם של חבר המד- ריכים והמדריכים-העוזרים בכל הפרטים. אין משאירים דבר למקרה העיור. אחת הנקודות האופייניות להצגות ולהדרכה בכלל היא השימוש הנרחב בחוש ההומור.

כמעט בכל שיעור מנסה המדריך ליצור קשר עם החניכים, או לשבור את חד-גוניות השיעור עלידי בדיחות; לא בדי- חות ספונטניות, אלא נסיון מחושב „להצחיק“ עלידי בדי- חות שלמרבייתו אין כל קשר לנושא הנדון, ואם בשיעורים העיוניים מתבטא הדבר בבדיחות מילוליות הרי שבהצגות מביימים לעתים המציגים „מערכות“ היתוליות שלמות — ויש ועד כדי 50% מהשיעור. ברוב המקרים הביצוע מוצלח וגורם הנאה לצופים; אולם בסוף ההצגה זוכרים אמנם את הקטעים ההיתוליים — אך לא תמיד את הרעיון המרכזי, או הבעיה אותה נועדה ההצגה להביא בפני הצופים.

התרגיל הנו דרך מקובלת מאוד — בפרט בנושאים עיוניים או טקטיים. למעשה נלמד כל הפרק הטקטי בדרך זו. התר- גיל הזה מורכב מקטעים נפרדים שכל אחד מהם מציג בעיה בנפרד. החניך מבצע עבודה עצמית, או מעבד את אשר עליו לעבד, במסגרת תרגיל מנוהל; לאחר מכן הוא נקרא להציג פתרונו הוא לבעיה. המדריך מסכם את פתרון החניך, מציג את פתרון ביה"ס — והכיתה כולה עוברת לקטע הבא. תרגילים טקטיים ללא-גייסות הנם יקרי-מציאות ומקובל לעבוד בעזרת תרגילי-מפות. תרגיל כזה עלול להמשך 3-4 ימי לימוד רצופים. אמנם הבעיות משתנות — אבל לאחר פרק-זמן ידוע מתחילה, בדרך-כלל, ירידה במתח; וביום השלישי של התרגיל ניתן להבחין כי מידת-הענין שמגלים החניכים מועטת למדי. הבעיות המקצועיות המיוחדות מתנ- הלות עלידי מדריכים מקצועיים (ארטילריים, אפסנאיים וכדומה). תרגילים ארוכים מקיפים את כל הנושאים. בתרגיל הדין, למשל, ב„גדוד בהתקפה“ באים לידי ביטוי מלא עניני אפסנאות, שלישות, לוחמה-גרעינית, תותחנות וכו', כבעיות עצמאיות המנוהלות עלידי המדריכים העוסקים באותו מקצוע.

גם כאשר מתנהל התרגיל כתרגיל טקטי ללא-גייסות בש- דה — מוגבל מאוד השימוש בקרקע, וככל שיראה הדבר מזוה, נעשית העבודה המעשית על-גבי מפות ענק המוצבות לפני סככות החניכים (בכל מקום שנערך תרגיל בשטח — מופיעים סככה, ספסלים, ושאר אבזרי נוחיות).

הסרט המקצועי מקובל מאוד כדרך-הדרכה. בחלקם מיוצרים

משקל-נקודות משלה. ההשג המינימלי להצלחה בקורס מת- בטא בסכום-נקודות קבוע בסה"כ של המבחנים — בדרך- כלל כ-70% מתוך מכסימום אפשרי. המבחנים נכתבים על- ידי החניכים על כרטיסי I.B.M., או מועברים לכרטיסים אלה עלידי המדריכים. המכונה מחשבת את הציון ומבצעת את המעקב השוטף אחר מספר-הנקודות הכולל של החניך. גבול המינימום להצלחה הנו מוחלט. אך ממנו ומעלה מחושבות הנקודות בהתאם להשג האישי היחסי — מידת הצלחת האיש בהשואה לחבריו.

ההדרכה במוסדות האזרחיים בארה"ב מבוססת על חופש- לימוד מלא לתלמיד. אין כמעט עבודות-חובה; האחריות על ידיעת החומר מוטלת על התלמיד. שיטה זו נהוגה גם בצבא. החניך חייב לשלוט בחומר בהתאם לדרישות שמעמיד בפניו ביה"ס. בדרך-כלל מחייב הדבר עיון רב בחומר ולימוד יסודי הדורש זמן לא מועט. כמעט ואין מגישים עבודות בכתב; במקום זה נערכות בחינות-פתע בכתב או מוצגות שאלות- פתע בעל-פה. לגבי חניכים-קצינים, אם נמצא חניך שאינו בקיא בחומר השוטף — יכול הענין להסתיים גם בסילוקו מביה"ס. אך התגובה המקובלת היא זימון מידי לפגישה עם „היועץ הקבוצתי“. יועץ זה מתהדר בתואר שאינו מבטא את תפקידו וסמכויותיו הלכה למעשה — כי איננו פועל כיועץ בלימודים. זהו קצין המשרת באחת המחלקות של ביה"ס והממונה על קבוצה של כ-20 חניכים. הוא העוקב אחר השגיהם העיוניים של החניכים בקבוצתו, התנהגותם הכללית, התאמתם למסגרת וכו'. יש לו גישה ישירה אל סגן מפקד בית-הספר — וגורלו של החניך נתון לא-מעט בידי לשבט או לחסד.

צבא ארה"ב משתמש בכל דרכי ההדרכה המקובלות, אם כי משמעותן שונה לעתים מזון המקובלת עלינו. לדוגמה, הדיון אינו מקיף לרוב את כל השיעור, כי אם את שלבי הפתיחה שלו בלבד ואף אינו דיון העוסק בשאלות מוגדרות ומכוונות מראש. אמנם נכון הוא כי במקרים רבים מקבל החניך שאלות ב„דף לחניך“ שעליו להתכונן לענות עליהן בזמנו החופשי. אולם כמעט תמיד אין שאלות אלה מסוג השאלות שניתן לפתח בהן דיון, אלא שאלות שהתש-וה עליהן היא חד-משמעית ביותר. בכלל, המושג של פיתוח דיון בין חניכים אינו מקובל: המדריך שואל, והחניך הנש- אל עונה. הן השאלות והן התשובות קצרות ועניניות ביותר. תוך כדי „דיון“ כזה מסוגל המדריך להנחית שאלות, ומה- רשימה שבידו קורא את שמות החניכים מהם רוצה הוא לקבל תשובה (תוך כדי מהלך הקורס מקיים פיקוח מלא על רשימה זו: כל חניך שנשאל עלידי אחד המדריכים — נעשה סימן ליד שמו; וכל מדריך יודע מהו מספר הפעמים שנשאל כבר החניך משך הקורס).

בסיכום: בשיעור המכונה להלכה „דיון“ מדבר המדריך מר- בית הזמן, ובין שאלה לשאלה מכניס דברי-הסבר, או אף את יתרת החומר שעליו ללמד בשיעור זה.

ההצגה מקובלת מאוד. כל שניתן להציג מוצג — ובדרך- כלל תוך שימוש בשפע של אמצעים. לרוב זוהי „הצגת התכלית“. נושא או פרק-לימוד חדש — נפתח עלידי הצגה. אולם במקרים רבים משמשת ההצגה כשיעור, המשתלב

ביחס לתקן של המחלקה המסוימת — כלומר יש כאן קו ברור של „כיבוי שריפות“. במקרים רבים מוצא המועמד את עצמו במחלקה טכנית כמו קשר או „ניידות-קרקע“ מבלי שנסיונו יעיד כמלוא-הנימה שאמנם עלול הוא להתמצא בתחום האופיני לאותה מחלקה. ענין הדרגות אינו בגדר בעיה עקרונית. אמת ונכון, קיימים במחלקות השונות תקנים למדריכים. אך אפשר למצוא במחלקה כזו קצינים בדרגות מלויטננט ועד מיוזר — העוסקים באותה העבודה עצמה. במחלקה נשלח המועמד לקורס-הדרכה בן חודש, הנערך בביה"ס ברציפות; הצלחה בו היא תנאי לקבלת תפקיד של מדריך. קורס זה — חובה לקצינים עד לדרגת קולונל ול-חוגרים המועמדים להדרכה, ללא יוצא מן הכלל. תוכנו אחד לקצינים ולחוגרים אך הלימוד נעשה בכיתות נפרדות. זהו קורס מתודי בלבד, שאינו עוסק בחומר התורתי של המחלקות השונות. תשומת לב רבה מוקדשת לפרטים כגון: הופעת המדריך (לבושו, עמידתו, אופן דיבורו), התנהגותו בפני כיתה-הלימוד (השמירה על בטחון-עצמי אף במצבים בלתי-צפויים), שימוש בעזרים שונים (כגון רמקול, עזרי-אימון ועוד), הבעה בעל-פה, עריכה, הכנה ובנין נכון של שיעור

שימוש בעזרי אימון משוכללים והפעלת מדריכים-עוזרים בביה"ס לרגלים. שים לב להופעתו ה„מצוחצחת“ של המדריך.

הסרטים ב„פורט בנינג“ עצמו, ובדרך-כלל רמתם אינה גבוהה. לעומתם, סרטים רשמיים של צבא ארה"ב מזכירים בכל את תעשית הסרטים של הוליווד. סרטים כגון „השפעת הנשק הגרעיני“, „סיוע-אוויר התקפי“ ועוד, הנם בעלי אורך של 30—50 דקות ולמעשה מהווה כל אחד מהם שיעור בפני עצמו. הן איכותו המקצועית של הסרט והן טיב הביוס וה-יצור עומדים על רמה גבוהה מאוד. נסיון מענין נעשה ב„פורט בנינג“ להציג את נושא „המנהיגות“ בעזרת סרטונים קצרים. במקום לתאר את הבעיה „כדפים לחניך“ — מוקרנת היא בסרטון קצר, ולאחר מכן מעבד כל חניך את תשובתו לבעיה שהוצגה. חבל שלא המשיכו בדרך זו עד הסוף. נראה לי כי עדיף היה להקריין גם את הפתרון האפשרי של ביה"ס — במקום לחלקו רשום על-גבי הנייר.

עורי האימון הם חלק בלתי-נפרד מנופו של כל שיעור. אין כאן גבול לדמיון, למחשבה — ולכסף המושקעים בכך.

לרוב מפעילים מדריכים-עוזרים את עזרי האימון, והם מפקים כל מה שניתן להפיק מעזרי-אימון זה או אחר. בחלקם משוכללים העוזרים מאוד וכוללים מערכות חשמליות מורכבות, חלקם האחר מפתיע במידת פשטותו ויעילותו. ענין עזרי-האימון בכללו נתון בידיה האמונות של כל מחלקה בנפרד — וזו דואגת לכך שתמיד יימצא בידה מלאי מספיק. המדריכים-העוזרים מופעלים כאמור לעשרות בכל הזדמנות. המענין הוא שמעמד של מדריך-עוזר נחשב בהירארכיה של ביה"ס למעמד בעל ערך ומשקל. בדרך-כלל עוסקים הם בצד הטכני-ארגוני של השיעור. רמת הביצוע שלהם גבוהה מאוד. אפילו פעולה טכנית פשוטה כמו הפעלת מכשיר ויז-גרף, נעשית על-ידם באופן המעלה אותה למדרגת מעשה מושלם. הם מלוים את המדריך בדבריו, ומציגים את התמונה הנכונה בדיוק ברגע המתאים — מבלי שיצטרך המדריך לפנות אליהם או להדריכם. אף הצגה או מתן הסברה, נעשים על-ידם ממש רק תוך תרגול-סדר, ובהרמוניה של מגרש-מסדרים. במקרים רבים שיעור מוצלח הוא פרי עבודתם המסורה של מדריכים-עוזרים אלה.

מדריכי ביה"ס לחי"ר, בריתם והכשרתם

מדריכי ביה"ס לחי"ר אינם מדריכים „מקצועיים“ במובנה המלא של המלה. אלה הם קצינים וחוגרים של צבא ארה"ב המוצבים בהתאם ל„רוטציה“ לביה"ס לתקופות-שירות מוגבלות. אך הברירה חמורה למדי. ומאחר שישנם בביה"ס תפקידים רבים שאינם תפקידי הדרכה — מגיעה רק „העזר לית“ להדרכה של ממש. המושג „מדריך“ מקיף בתוכו קצינים וחוגרים כאחת. ובצבא ארה"ב ההבדל שבין קצינים לחוגרים אינו מתבטא תמיד בפער אינטלקטואלי. אמנם, בסיכומי-שלי-דבר אחוז המוסמכים להדרכה גבוה בהרבה בין הקצינים מאשר בין החוגרים; אך בין האחרונים תמצא מספר ניכר למדי של מדריכים שרמתם וכשרם אינם גופלים במאור מה מאלה של עמיתיהם הקצינים.

כאמור הצבה לביה"ס אינה הופכת את המועמד למדריך. עם התייצבותו של האיש בביה"ס מוצב הוא מיד לאחת המחלקות. המענין הוא כי הגורם הקובע בהצבה זו אינם נסיונו האישי או נטיותיו של האיש, אלא לרוב „שיעור המצבה

וכו'. לרוב נושאים השיעורים אופי של שיעורים-לדוגמה, המנותחים לאחר-מעשה על-ידי כל החניכים. הביקורת ההד- דית חריפה מאוד, וכל פרט נבדק בקפידה מרובה. נוסף לדיון בעל-פה מגיש כל חניך חות'דעת קצרה בכתב המס- כמת את דעתו על רמת השיעור שנערך. בסיכומו של הקורס נערכים מבחנים הקובעים את מידת התאמת המועמד לשמש כמדריך. הנפל הוא בדרך-כלל רב למדי — כ-20—30% בין הקצינים ו-40—50% בין החוגרים. מועמד שנכשל בקורס מוחזר למחלקתו כבלתי מתאים להדרכה (פרט לתפקידי מדריך-עוזר), או נשאר במחלקה ומועסק בתפקידים שונים, או מועבר ל"חטיבת החניכים" או ל"מרכז החי"ר". המועמד שהצליח בקורס חוזר למחלקתו ומתחיל בלימוד החומר התר- רתי — ביוזמתו הוא, ובהכוננת ראש הועדה או המחלקה. עליו להכיר הן את כל חומרי-היסוד הכלול במקצועו והן את התרגילים שיבוצעו, וכן לבקר בכל השיעורים הנערכים על-ידי מחלקתו. "הרצה" זו נמשכת זמן רב למדי; והמדריך ה"טרי" עורך את שיעורו הראשון כ-3 חודשים לאחר גמר קורס-ההדרכה. גם לאחר שעמד בכל "שבעת מדורי הגהי- נוס", עד להדרכה של ממש, עדיין צפויה לו עבודה רבה. ההקפדה על הביצוע המלוטש של השיעור רבה ביותר. למעשה, עורך כל מדריך חזרה לפני מתן שיעורו — יש שהוא "מציג" את השיעור הצפוי בפני ראש המחלקה או הועדה, או בפני קבוצת-מדריכים שלמה. לרוב מוקלט שי- עור-הכנה זה בעזרת רשם-קול — ולאחר מכן מושמע במלואו באזני המדריך. נערך ניתוח של השיעור ונקבעות הנקודות אותן חייב המדריך לתקן עד למתן השיעור ממש. אם לא עמדה החזרה ברמה מתאימה קובע, לעתים, ראש המחלקה חזרה נוספת.

דגש חזק לא פחות מושם בהופעתו החיצונית של המדריך. הלבוש, ה"צחצוח" וההופעה הכללית נבדקים באותה מידה של חומרה. אי לו למדריך שנתפס ב"קטנות" אלו. אכן התוצאה היא רבת-רושם למדי. הופעת מדריכים, ולא פחות מכך, שליטתם בחומר והכנתם לקראת השיעור — עומדים על רמה גבוהה ביותר.

אחת מנקודות-התורפה — ונקודות-החוזק — של המדריך ב"פורט בנינג", היא הצמדות המוחלטת למערך-השיעור או לתיק-התרגיל. גם "כוחות עליונים", לא יהיה בכוחם להזיזו מדביקות נוקשה בחומר הכתוב. כל חידוש, אף הקל ביותר, שיש כונה להכניסו למסגרת השיעור — חייב לקבל את אישורו של ראש המחלקה או ראש הועדה. גמישות מותרת רק בגבולות המוגדרים של תיק התרגיל. סטיה מה- נושא, או היגררות אחרי נושא צדדי כלשהו, אינם קיימים כלל. הפתרון המקובל על המדריך, שעה שמתעוררת "סכנה" מסוג זה (או ב"מצבים מסוכנים" אחרים) — הוא: "על כך נשוחח בהפסקה", או "תיגש אלי בהפסקה".

הפיקוח החמור על ההדרכה מתבטא גם בתהליך הכנת תיק- תרגיל או מערך-שיעור — מתחילתו ועד לרגע בו עוזב הוא את מכבש הדפוס, מאושר-להדרכה.

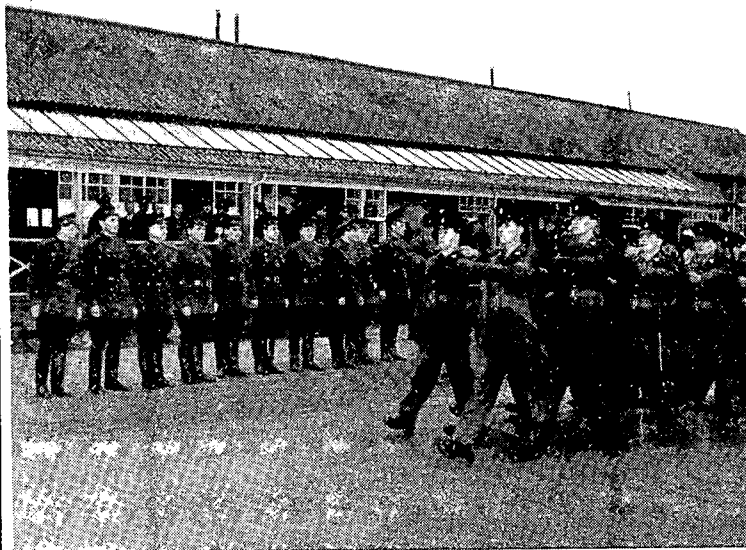
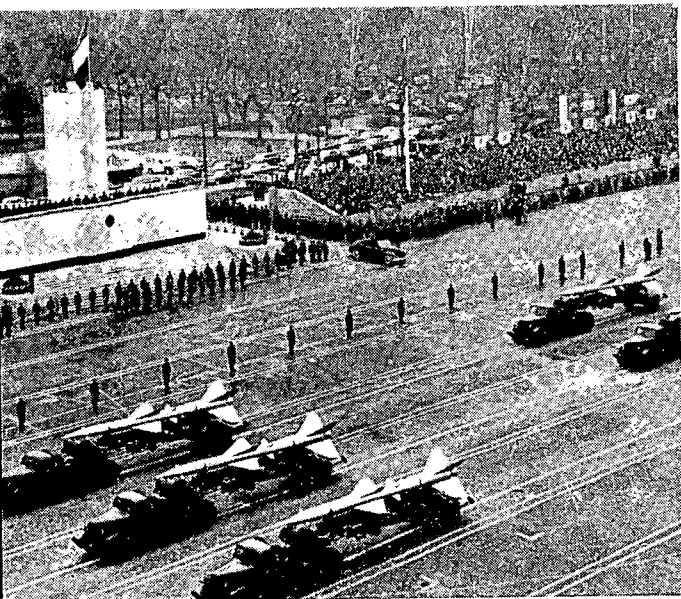
לאחר שהכין המדריך את תכנית השיעור כפי שהיא נראית לו (בהסתמך על הנחיות ראש המחלקה), ובטרם יגישה בכתב, חייב הוא להסבירה מלולית לראש המחלקה ולקבל את אישורו להעלותה בכתב. משניתן האישור, והועלה השי- עור על-גבי הנייר — יוגש שנית לראש המחלקה. האחרון בודק אותו — ובאם נתקבל על דעתו מעבירו, לעיון ול- בדיקה נוספת, לסגן מפקד ביה"ס או נציגו המוסמך. הלז מעבירו לגורמים נוספים (כגון מחלקות אחרות, שיש להן מה לומר בענין הנדון), המצרפים את הערותיהם למסמך. עתה עובר הוא לועדה מיוחדת לעריכה וניסוח. המסמך, במתכונתו החדשה, מגיע פעם נוספת לידי הסגן — ורק אז, לאחר האישור הסופי, יגיע ה"נייר" אל מכבש הדפוס.

משך-הזמן של התהליך כולו הוא כחודשיים — באם הכל "מתנהל חלק". ברור שככל שרבות ההערות, ונדרשים שי- נויים, גדל משך זמן ההכנה. כמות העבודה המושקעת בהכ- נות מכל הסוגים הנה לרוב ללא כל יחס הגיוני למשקל השיעור עצמו. אולם, כאמור, הקו הנקוט הוא: שלמות בכל מחיר; ובהגשמת קו זה רואה ביה"ס את אחד מייעודיו המרכזיים.

מקומו והשפעתו של ביה"ס במערך חיל-הרגלים של צבא ארה"ב

במושגים אמריקאיים ניתן לראות את "פורט בנינג" כ"בית- חרושת המרכזי לחי"ר", העובד בשיטת הסרט-הנע ובקצב- תפוקה אמריקאי מובהק. בהיותו ביה"ס המרכזי לחי"ר, מעצב הוא במידה ניכרת את דמותו של חיל זה. תוך כדי עיסוק בהדרכה, מגבש ביה"ס תפיסות ותורות-לחימה, אותן מציג הוא בפני המפקדות הממונות; ואת ה"מוצרים המוג- מרים" והמאושרים האלה הופך הוא לנחלת כלל הצבא.

השיבותו של הנושא שבו עוסק ביה"ס, והקף-הפעילות העצום, מקנים לו מעמד של אחד ממוסדות-ההדרכה המרכזיים של צבא ארה"ב. עובדה זו מוצאת את ביטוייה המלא הן בהזרמה הבלתי-פוסקת של אמצעים ל"פורט בנינג" על- ידי פיקוד הצבא האמריקאי והן במעמד המכובד שיש למתקן זה במערכת ההדרכה הכוללת של הצבא. בנוסף להיותו בית-אולפנא משמש "פורט בנינג" כסמל, וכבית היוצר לרוח-הלחימה של חיל-הרגלים האמריקאי. כאן נוצרת התר- רה, נבדקים ומסוכמים הליכים ותפיסות, מתגבשות דעות והופכות לנכסי-צאן-ברזל המתחדשים מדי יום ביומו בעבור דתם המסורה של אלפי מדריכים בעשרות קורסים. לא לחינם גאים אנשי הבסיס על סמלם הכחול — שכידון תקוע במרכזו, ובראשו מתנוססת הססמה: "אחרי!".

שליחויות רצון-טוב

באפריל 1963, הוצגו ברבים בהונגריה טילים (נ"מ) מתוצרת ברה"מ. מספרם המדויק לא נודע, אך מכל-מקום אינו מספר מבוטל.

הטילים באו, כנראה, „על-מנת להשתקע“.

ביום חג-הלאומי של הונגריה, במצעד הגדול, עברו הטילים בסך בפני ההמונים.

גודלו של התצלום אינו מאפשר להבחין בחיוכים.

המעמד שבבודאפשט לא היה בגדר פגישה — כי אם אחד הרגעים במגע ממושך ומהודק למדי.

במרס 1963 שלחה ברית-המועצות לבריטניה כ-50 זמרים, מ„מקהלת-הצבא-האדום“ הנודעת.

החיילים-הזמרים באו לביקור-של-ידידות.

רגימנט יורק-ולנקסטר הבריטי אכסן את האורחים — ואף הציג בפניהם „צעידה-למופת“.

האורחים התבוננו ואף חייכו ידידותית.

היתה זו „פגישת-ידידים ראשונה כזאת על אדמת-בריטניה מאז הורד מסך-הברזל“.